

Stortingets Utdanningskomité

Vår dato:	21.10.2024
Deres dato:	21.10.2024
Vår referanse:	Vår ref
Deres referanse:	Deres ref

NHO Reiselivs innspill til Kunnskapsdepartementets budsjett 2025

NHO Reiseliv takker for muligheten til å komme med innspill til neste års budsjett. Vi er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3.800 medlemsbedrifter. NHO Reiseliv er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, herunder kompetanseheving blant egne medlemmer.

Våre hovedmomenter til kunnskapsdepartementets budsjett er:

- Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling bør videreføres og styrkes
- Lærlingtilskuddet bør indeksjusteres
- Bevilgningen til *Fagbrev på jobb* bør økes
- Tilskuddsordningen til en mer praktisk grunnskole bør økes betydelig

Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling

NHO Reiseliv mener det er positivt at regjeringen viderefører kompetanseprogrammet med det tilhørende bransjeprogrammet. Forskningsstiftelsen Fafo sin evaluering av bransjeprogrammene kan vise til gode resultater og at samarbeidet mellom partene i bransjeprogrammet har fungert etter formålet. Det stemmer også overens med NHO Reiselivs erfaringer fra bransjeprogrammet.

Våren 2024 var NHO Reiseliv en av søkerne bak et nytt bransjeprogram mat- og måltidbransjen^[1]. Behovet for et felles bransjeprogram forklares med at bransjen står overfor store omstillinger drevet av klimaendringer, krav til bærekraft og teknologiutvikling. Dessuten har det vært store utskiftninger av personell i kjølvannet av pandemien i deler av bransjen, slik som reiselivet.

Når regjeringen uttrykker en målsetting om å styrke treparts bransjeprogram, hadde vi forventet en større satsing enn videreføringen av ett bransjeprogram og opprettelsen av to programmer. Vi antar den forsiktige satsingen skyldes at man vil avvende arbeidet Kompetansereformutvalget nå slutfører. NHO Reiseliv mener det er ingen grunn til å vente med en ytterligere oppjustering av bransjeprogrammet til NOU-en er ferdigbehandlet og omsettes i praktisk politikk.

NHO Reiseliv foreslår å øke kapittel 257, post 70 med 50 millioner kroner, slik at flere bransjeprogrammer kan opprettes.

Tilskudd til lærebedrifter må indeksjusteres

Regjeringen foreslår å prisjustere tilskuddet til lærebedrifter, men heller ikke i år fullt ut. Det betyr at lærlingtilskuddet (basistilskudd I) har økt om lag 5 prosent gjennom den siste fireårsperioden, mens bedriftenes kostnader for øvrig har økt betydelig mer. Vi mener derfor tilskuddet nå må justeres i tråd med den øvrige prisveksten i samfunnet.

Frittstående lærebedrifter og opplæringskontorer spiller en avgjørende rolle i utdanningen av fagarbeidere til bransjen og egen bedrift. Lærebedrifter tar også en viktig del av et viktig samfunnsansvar, en jobb som har blitt mer krevende etter pandemien. Mange lærlinger krever en mye tettere faglig og psykososial oppfølging enn tidligere, noe som kan gå utover bedriftenes verdiskapingsevne. En verste konsekvens av at færre tegner lærekontrakt kan være utenforskap. Kostnadene knyttet til dette vil være betraktelig høyere enn prisjusteringen av tilskuddet. NHO Reiseliv mener derfor myndighetene må dekke en større del av kostnaden knyttet til utdanningen av flere fagarbeider.

NHO Reiseliv foreslår at lærlingtilskuddet indeksjusteres fullt ut i 2025.

Fagbrev på jobb

Fagbrev på jobb er en opplæringsordning der voksne arbeidstakere kan gjennomføre opplæring i bedriften de er ansatt der målet er fag- eller svennebrev. Ordningen ble raskt en populær og målrettet ordning. Regjeringen foreslår å bruke 83,2 mill. kroner for å stimulere til økt bruk av ordningen; det samme som i statsbudsjettet 2024. NHO Reiseliv får tilbakemeldinger fra opplæringskontorer og virksomheter om at ordningen i mange fylker er underfinansiert, noe som fører til at mange ikke får tegnet lærekontrakt gjennom ordningen. Med bakgrunn i det store behovet for fagarbeidere i reiselivet – og andre næringer, bør beløpet økes.

NHO Reiseliv foreslår at bevilgningen til Fagbrev på jobb økes til minimum 100 millioner kroner.

Tilskuddsordning til en mer praktisk skole

Det er positivt at regjeringen retter fokus mot å skape en mer praktisk grunnskole. Videreføringen av *tilskuddsordningen til innkjøp av utstyr og investeringer i læringsarenaer* (kap. 226, post 63) er i så måte også positiv.

NHO Reiseliv anerkjenner regjeringens økning på 33 millioner kroner til tilskuddsordningen sammenliknet med innværende år. Med i underkant av 3.000 skoler i Norge er behovet for investeringer i utstyr likevel langt over det foreslåtte beløpet på 160 millioner kroner. Gjennom våre nettverk får vi ofte tilbakemeldinger om at mat og helse, og de andre praktiske fagene blir nedprioritert ved den enkelte skole. Derfor mener vi økningen til tilskuddsordningen er for beskjeden.

Samtidig er vi usikre på hvor treffsikker en *rentekompensasjonsordning for investeringer utstyr og inventar* er (kap. 226, post 63), all den tid kommunene selv må dekke avdragene forbundet med lånene. Mange kommuner står foran tøffe prioriteringer i arbeidet med tjenestene de skal tilby innbyggerne. Dette er med på å underbygge behovet for å øke tilskuddsordningen på 160 millioner kroner kraftig, samt se på andre ordninger for kommunene.

NHO Reiseliv støtter NHO sitt innspill, og ber om at bevilgningen økes til 600 millioner kroner.

Tilskudd til nasjonale sentre

NHO Reiseliv støtter opp under arbeidet og vedtaket om opprettelse av det nasjonale senteret for yrkesfag, som bla. skal understøtte kunnskapsutvikling og spredning av beste praksis i fag- og yrkesopplæring på alle utdanningsnivåer. Vi mener, i likhet med NHO, at senteret må utstyres med mer enn de foreslåtte fem millioner kroner til etableringen av senteret.

NHO Reiseliv vil påpeke viktigheten av at også Fremmedspråksenteret tildeles ekstra midler, slik at senteret i større grad kan hjelpe skolene i arbeidet med å gi mer praktisk og relevant opplæring. Et mulig behov for dette, trekkes også frem i Meld. Stor. 34 "En mer praktisk skole": "Regjeringen har også fått flere innspill om at opplæring i fremmedspråk oppleves lite relevant".^[2] NHO Reiseliv vil uttrykke viktigheten av at flerspråklighet er en viktig ressurs i reiselivsnæringen, som er en internasjonal næring. Selv om kommunikasjonen med gjester i stor grad foregår på engelsk, er det en styrke for både ansatte og gjester dersom kommunikasjonen foregår på et fremmedspråk.

NHO Reiseliv deler NHOs forslag om å øke bevilgningen til etableringen av Nasjonalt senter for yrkesfag til 70 millioner kroner. Vi foreslår også å øke grunnbevilgningen til Fremmedspråksenteret på 5 millioner kroner – tilsvarende økningene til matematikksenteret og naturfagsenteret.

Vennlig hilsen
NHO Reiseliv